

การศึกษาปัจจัยในการเตรียมหนังวัวเพื่อใช้ในการผลิตเคบ

Study on Factors of Beef Rind Preparation

for Beef Rind Snack Production

T096712

นางสาวศรีภรณ์

พลุขชาติ

นางสาวอุมาริน

สละทาน

นางสาวฉัตรดาวัลย์

ยรรยงนวกิจ

รฟ.

ศ 234 ก

2541

เลขหมู่..... 96712

เลขทะเบียน.....

วันเดือนปี.....

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยในการเตรียมหนังวัวเพื่อใช้ในการผลิตแกลบ

Study on Factors of Beef Rind Preparation

for Beef Rind Snack Production

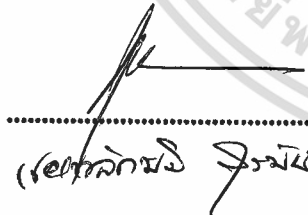
โดย

นางสาวศรีภรณ์ พุกษชาติ

นางสาวอุมาริน สละทาน

นางสาวกัศดาวัลย์ ยรรยงนวกิจ

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจาก

 22 มี.ค. 42
 (ศาสตราจารย์ ดร. มณฑล งามสง่า)

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

15770

- 4 ส.ย. 2542

รฟ.

๘ ๒๓๔๗

๒๕๔๑

ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร

()

หัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นางสาวศรีภรณ์ พฤษชาติ นางสาวอุมาริน สละทาน และนางสาวลักดาวัลย์ บรรยงนวกิจ.
2541. : การศึกษาปัจจัยในการเตรียมหนังวัวเพื่อใช้ในการผลิตแคบ (Study on Factors of Beef Rind
Preparation for Beef Rind Snack Production). ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการ
เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวลักษณ์ สุรพันธ์พิเชียร, 27 หน้า

การเตรียมหนังวัวเพื่อใช้ในการผลิตแคบวัวที่ได้ศึกษา ทำได้โดยนำหนังวัวมาทำความสะอาด
สะอาด หั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมขนาด 10x10 นิ้ว และนำมากำจัดขนด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์
โซเดียมซัลไฟด์เข้มข้น 3 เป็นเวลา 5 นาที ที่อุณหภูมิ 50°ซ จากนั้นปรับสภาพความเป็นกรด-ด่าง ด้วย
สารละลายกรดซิตริกเข้มข้นร้อยละ 1 เป็นเวลา 30 นาที แล้วล้างกรดออกด้วยน้ำสะอาดจนมีค่า
ความเป็นกรด-ด่าง เท่ากับ 7 จากนั้นต้มในน้ำเดือดเป็นเวลา 30 นาที ก่อนนำไปอบแห้งที่
อุณหภูมิ 60°ซ เป็นเวลา 8 ชั่วโมง จึงนำไปเคี้ยวที่อุณหภูมิ 110°ซ เป็นเวลา 120 นาที และเคี้ยว
ที่อุณหภูมิ 130°ซ เป็นเวลา 20 นาที ทอดในน้ำมันท่วมที่อุณหภูมิ 200°ซ เป็นเวลา 1 นาที

จากการศึกษาพบว่า การเตรียมหนังวัวที่จะผลิตเป็นแคบวัวด้วยวิธีนี้สามารถทำให้
แคบที่ได้มีอัตราการพองตัวมากร้อยละ 20 พองปานกลางร้อยละ 4 และพองน้อยร้อยละ 76

ศรีภรณ์ พฤษชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

เยาวลักษณ์ สุรพันธ์พิเชียร

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

วัน / เดือน / ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานปัญหาพิเศษฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้จัดทำขอกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์เยาวลักษณ์ สุรพันธ์พิศิษฐ์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำ
แนะนำและตรวจแก้ไขปัญหาพิเศษฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งคณาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความ
ช่วยเหลือด้านการศึกษายิ่งยิ่งตลอดมา

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก
สะดวกในระหว่างการทำงาน รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ
และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งจนงานนี้สำเร็จลุล่วง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ทำให้เรามีวันนี้

ศรียาภรณ์ พฤกษชาติ

อุมาริน สละทาน

ลัดดาวัลย์ บรรยงนวกิจ

17 มีนาคม 2542

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
2. วารสารปริทัศน์	2
2.1 องค์ประกอบทางเคมีและลักษณะของเนื้อเยื่อต่าง ๆ ในหนังสือ	2
2.2 คอลลาเจนและการเปลี่ยนแปลงสภาพของคอลลาเจนเมื่อได้รับความร้อน	3
2.3 คุณค่าทางโภชนาการของหนังสือ	4
2.4 ผลิตภัณฑ์แคป	4
2.5 กรรมวิธีการผลิตแคป	4
2.6 น้ำมันทอดแบบท่วม	7
3. อุปกรณ์และวิธีทดลอง	9
4. ผลการทดลอง	12
5. สรุปและวิจารณ์	19
ข้อเสนอแนะ	20
เอกสารอ้างอิง	21
ภาคผนวก	22
ภาคผนวก ก.	23
ภาคผนวก ข.	24
ภาคผนวก ค.	25
ประวัติผู้เขียน	27

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงองค์ประกอบทางเคมีของหนังสือตัวโดยทั่ว ๆ ไป	2
2. แสดงเปอร์เซ็นต์การหลงเหลืออยู่ของขนบนหนังสือ และการเปลี่ยนแปลงของหนังสือทั้งด้านนอกและด้านในหลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้นร้อยละ 3 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน	12
3. แสดงเปอร์เซ็นต์การหลงเหลืออยู่ของขนบนหนังสือ และการเปลี่ยนแปลงของหนังสือทั้งด้านนอกและด้านในหลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้นร้อยละ 5 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน	13
4. แสดงเปอร์เซ็นต์การหลงเหลืออยู่ของขนบนหนังสือ และการเปลี่ยนแปลงของหนังสือทั้งด้านนอกและด้านในหลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้นร้อยละ 7 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน	14
5. แสดงอัตราการพองตัวและค่า Bulk density ของแคปที่ได้จากการเตรียมหนังสือด้วยการเคี้ยวที่อุณหภูมิ 2 ระดับ คือ 110°ซ และ 130°ซ ที่เวลาต่าง ๆ กัน	16
6. แสดงค่าเปอร์เซ็นต์การพองตัวของแคป โดยใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคี้ยวต่าง ๆ กัน	18

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงขั้นตอนการทำแคปหมู	5
2. แสดงขั้นตอนต่าง ๆ ในการทดลองผลิตแคปหมู	11
รูปภาพภาคผนวกที่	
1. รูปภาพแสดงหนังวัวก่อนการกำจัดขน	25
2. รูปภาพแสดงหนังวัวหลังการกำจัดขนด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้นร้อยละ 3 แช่หนังเป็นเวลา 5 นาที ที่อุณหภูมิ 50 ^o ซ	25
3. รูปภาพแสดงหนังวัวอบแห้ง	26
4. รูปภาพแสดงลักษณะการฟองตัวของแคปทั้ง 3 ระดับ	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

หนังสือพิมพ์เป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการฆ่าสัตว์ ซึ่งจัดว่าเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญของทั้งคนและสัตว์ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อวงการแพทย์และอุตสาหกรรมในด้านอื่นอีกมากมาย ซึ่งถ้ามีการนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านอาหารได้จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่กิจการอย่างมาก การนำเอาผลิตภัณฑ์พลอยได้จากโรงฆ่าไปแปรสภาพในแง่ต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าแล้วยังเป็นการลดมลภาวะที่เป็นพิษ เป็นการรักษาสภาวะแวดล้อม และเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอีกด้วย

ในอุตสาหกรรมประเภทหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มักนำหนังสือพิมพ์มาใช้ในอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์เพื่อนำไปใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น แต่ในด้านอุตสาหกรรมอาหารได้มีการนำหนังสือพิมพ์มาทำเป็นผลิตภัณฑ์อาหารได้หลายอย่าง เช่น แคมหมู หนังสือพิมพ์หั่นหั่นพอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้หนังสือพิมพ์เป็นวัตถุดิบ ซึ่งหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการนำหนังสือพิมพ์มาศึกษาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบเริ่มต้นในการทำแคมแทนหนังสือพิมพ์

การนำหนังสือพิมพ์มาใช้ในการผลิตแคมมีขั้นตอนพื้นฐานต่าง ๆ เช่นเดียวกับการผลิตแคมหมู แต่จะมีความแตกต่างกันบ้างในด้านอุณหภูมิ และเวลา เพราะลักษณะของวัตถุดิบที่แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำหนังสือพิมพ์มาใช้เพิ่มมูลค่าและเป็นอาหารเสริมที่น่าสนใจ

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบให้เหมาะสมสำหรับการผลิตแคมวัว
2. ทดสอบความเป็นไปได้ของการใช้หนังสือพิมพ์ที่เตรียมได้ในการผลิตแคมวัว

บทที่ 2

วารสารปริทัศน์

2.1 องค์ประกอบทางเคมีและลักษณะของเนื้อเยื่อต่าง ๆ ในหนังสัตว์

หนังสัตว์โดยทั่วไปมีองค์ประกอบทางเคมีเป็นความชื้นประมาณร้อยละ 62 – 70 โปรตีนประมาณร้อยละ 30 ซึ่งประกอบไปด้วยโปรตีนประเภทคอลลาเจน (Collagen) ถึงร้อยละ 90– 95 ไขมันประมาณร้อยละ 10–12 และเถ้า โดยประกอบไปด้วยฟอสฟอรัส (Phosphorus) โปแตสเซียม (Potassium) โซเดียมอาร์ซีนิค (Sodium arsenic) แมกนีเซียม (Magnesium) และแคลเซียม (Calcium) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบทางเคมีของหนังสัตว์โดยทั่วไป

ประเภทและอายุของสัตว์	เปอร์เซ็นต์			
	ความชื้น	โปรตีน (คอลลาเจน, เคราติน, อีลาสติน, เรตินูลิน)	ไขมัน	เถ้า (ฟอสฟอรัส, โปแตสเซียม, โซเดียม- อาร์ซีนิค, แมกนีเซียม, แคลเซียม)
หนังสัตว์โดยทั่วไป (ค่าเฉลี่ย)	62-70	30.0	10-12	1.0
หนังสัตว์ที่โตเต็มที่, ไม่มีขน	65	30.0	10-12	0.1
หนังวัวแรกเกิด	67.9	30.8	1.0	1.0
หนังวัวอายุ 3 เดือน	66.0	31.0	1.6	1.4
หนังวัวอายุ 2 ปี	61.2	35.0	3.2	1.1
หนังวัวอายุ 4 ปี	55.6	38.2	6.0	1.1
หนังวัวแก่	60.2	36.0	3.1	1.1
หนังหมู	37.0	14.0	30-50	1.1

ที่มา : คัดแปลงจาก Ockerman and Hansen (1988) เอกสารที่นำมาแปลเป็นภาษาไทยนี้จัดทำขึ้นโดยผู้จัดทำเอกสารเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อเยื่อต่าง ๆ ของหนังสัตว์ ประกอบด้วยเนื้อเยื่อ 3 ชั้น คือ หนังกำพร้า (Epidermis) หนังแท้ (Dermis) และหนังชั้นใน (Subcutis) สำหรับหนังกำพร้าส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยเคลลาติน (Keratin) หนังส่วนนี้จะถูกกำจัดออกไปได้ง่ายระหว่างกระบวนการชำแหละหรือจะหลุดออกไปพร้อมกับการหลุดขนออก ดังนั้น จะเหลือหนังส่วนที่เป็นหนังแท้และหนังชั้นใน ซึ่งทั้งสองชั้นนี้ประกอบไปด้วยคอลลาเจน (Collagen) เป็นส่วนใหญ่ซึ่งจะสานต่อกับอีลาสติน (Elastin) และเรติคูลิน (Reticulin) โดยมีกราวด์ ซับสแตนซ์ (Ground substance) เป็นส่วนประกอบ คอลลาเจนเป็นเส้นใยที่มีโครงสร้างที่แข็งแรง เมื่อถูกความร้อนและสารละลายของกรดหรือด่างโครงสร้างจะถูกเปลี่ยนไป โดยแรงยึดเหนี่ยวต่าง ๆ จะถูกทำลายและโครงสร้างไม่แน่นอนแปรสภาพเป็นเจลาติน (Gelatin) หากความร้อนสูงหรืออยู่ในสภาวะของกรดหรือด่างนานเกินไปหรือหากเพิ่มสภาวะดังกล่าวให้มีความรุนแรงขึ้น โครงสร้างของคอลลาเจนจะสลายตัวเป็นโมเลกุลเล็ก ๆ ซึ่งทำให้เกิดเป็นลักษณะกาวขึ้น (Ward and Courts, 1977)

ดังนั้นจึงต้องควบคุมสภาวะของการเปลี่ยนแปลงคอลลาเจน โดยการให้ความร้อนหรือสภาพความเป็นกรดและด่างในแต่ละ ขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร, 2528)

2.2 คอลลาเจนและการเปลี่ยนแปลงสภาพของคอลลาเจนเมื่อได้รับความร้อน

คอลลาเจนเป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหนึ่งซึ่งพบทั่วไปในสัตว์ต่าง ๆ หน้าที่หลักของคอลลาเจน คือ การรองรับโครงสร้างพื้นฐานของเนื้อเยื่อทั้งหลายให้คงสภาพอยู่ได้ เนื่องจากการจัดโครงสร้างของคอลลาเจนมีลักษณะเป็นเส้นใยที่มีความแข็งแรงมาก คอลลาเจนจากเนื้อเยื่อของสัตว์ต่างชนิดหรือจากเนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ชนิดเดียวกันก็มีความแตกต่างกันหลายอย่าง แต่พบว่าคอลลาเจนของสัตว์มีกระดูกสันหลังมีความคล้ายคลึงกันซึ่งแตกต่างจากคอลลาเจนของสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง

โครงสร้างของเส้นใยคอลลาเจนเป็นโครงสร้างที่ไม่ทนทานต่อความร้อน ดังนั้นเมื่อคอลลาเจนได้รับความร้อนโดยเฉพาะความร้อนขึ้นจะเปลี่ยนสภาพโดยจะหดตัว จนกระทั่งเหลือความยาวประมาณ 1/4-1/3 ของความยาวของเส้นใยคอลลาเจนเดิม เมื่อได้รับความร้อนสูงขึ้นไปอีกคอลลาเจนจะหลอมตัวและแตกออกเป็นส่วนตัวเล็ก ๆ โดยที่พันธะไฮโดรเจน แรงต่าง ๆ ที่ยึดเหนี่ยวระหว่าง Peptide chain (Intermolecular bond) และแรงยึดเหนี่ยวภายใน Peptide chain (Intramolecular bond) ถูกทำลายลงเป็นบางส่วน โครงสร้างของคอลลาเจนซึ่งแต่เดิมยึดเกาะกันอย่างหนาแน่นก็คลายตัวลงได้เป็นโครงสร้างใหม่ที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าเดิมและมีรูปร่างไม่แน่นอน (Amorphous) แต่มีความยืดหยุ่นมากขึ้นเรียกว่า เจลาติน (Gelatin) ในกระบวนการแปรสภาพคอลลาเจน เพื่อให้ได้เป็นเจลาตินนี้ต้องไม่ทำให้โครงสร้างทั้งหมดของคอลลาเจนถูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่นิยามาตีพิมพ์หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำลายลงจากการให้ความร้อนนานเกินไปหรือสูงเกินไป หรือใช้สภาวะในการแตกตัวรุนแรงเกินไป เช่นในสภาวะที่เป็นกรด เพราะอาจทำให้ Peptide chain สลายเป็นโมเลกุลเล็ก ๆ เช่น โปรตีเอส (Protease) เปปโตน (Peptones) หรือกรดอะมิโน (Amino acid) เพราะในสภาวะเช่นนี้คอลลาเจนจะสลายเป็นกาว (Glue) แทนที่จะได้เป็นเจลาติน การเปลี่ยนสภาพของคอลลาเจนเนื่องจากความร้อนนั้นจะขึ้นอยู่กับชนิดและอายุของสัตว์ด้วย (ชนเศ, 2529)

2.3 คุณค่าทางโภชนาการของหนังสัตว์

โปรตีนของหนังส่วนใหญ่เป็นพวกสารคอลลาเจน (Collagenous) และมีคุณค่าทางโภชนาการ โดยทั่วไปพบว่า มีทริปโตเฟน (Tryptophan) เมทไทโอนีน (Methionine) ไทโรซีน (Tyrosine) และซีสทีน (Cystine) อยู่ในปริมาณจำกัด โปรตีนในหนังเมื่อได้รับความร้อนจะเปลี่ยนเป็นเจลาตินซึ่งทำให้คุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น (เขวลักษณะ, 2536)

2.4 ผลิตภัณฑ์แคบ

ผลิตภัณฑ์แคบเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทขนมขบเคี้ยว (Snack food) ที่จัดว่าแตกต่างจากขนมขบเคี้ยวทั่วไป โดยจัดเป็นอาหารคาวที่นอกจากจะใช้รับประทานแกล้มเครื่องดื่มต่าง ๆ เช่น สุรา เบียร์ แล้วยังสามารถรับประทานร่วมกับมื้ออาหารหลักได้โดยใช้จิ้มกับน้ำพริกชนิดต่างๆ หรือใส่ในก๋วยเตี๋ยวลูกชิ้น เป็นต้น แคบที่มีการผลิตและจำหน่ายในท้องตลาดนิยมใช้หนังหมูล้วนหรือหมูสามชั้นติดมันเป็นวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะพองตัว น้ำหนักเบาและกรอบสามารถเก็บรักษาได้นาน

2.5 กรรมวิธีการผลิตแคบ

กรรมวิธีการผลิตแคบหมูมีขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป ชนเศ (2529) ได้ศึกษาขั้นตอนการผลิตแคบหมูไว้ดังนี้ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. แสดงขั้นตอนการทำแคบหมู
ที่มา : ชเนศ (2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการทำแคปหมูที่แสดงในภาพที่ 1 แต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติมีความสำคัญต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. วัตถุดิบ

หนังหมูสดล้างทำความสะอาด

2. การกำจัดขน

เป็นการกำจัดส่วนที่ไม่ต้องการออกจากวัตถุดิบโดยการขูดขนด้วยใบมีด เพื่อให้หนังหมูมีลักษณะปรากฏที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

3. การเกลือเกลือ

เพื่อให้เกลือซึมเข้าไปในหนังหมู นอกจากเกลือแล้วอาจจะใช้เครื่องปรุงรสอื่น ๆ เช่น น้ำปลาหรือซอสเพื่อให้แคปหมูมีรสชาติที่ดีขึ้น

4. การต้มให้สุกในน้ำเดือด

เป็นการเปลี่ยนสภาพของคอลลาเจนในหนังให้เป็นเจลาติน (Gelatin) ซึ่งเป็นเจลาจากโปรตีน (Protein gel) โดยการต้มในน้ำเดือดซึ่งถือว่าการถ่ายเทความร้อนแบบการพา (Convection) และสามารถถ่ายเทความร้อนให้กับหนังหมูได้เร็วกว่าการนำความร้อน (Conduction) เช่น การเคี้ยวหนังหมู โดยสังเกตว่าหนังหมูพองตัวและใสขึ้นซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที

5. การอบ

เป็นการลดความชื้น โดยในขั้นแรกจะต้องทำให้ผิวหน้าของหนังหมูแห้งพอสมควรเพื่อป้องกันการติดกันในระหว่างการผลิต นอกจากนี้ยังสามารถป้องกันการกระเด็นของน้ำมันเนื่องจากมีน้ำติดมากับหนังหมู

6. การเคี้ยวในน้ำมัน

เป็นการลดความชื้นที่รวดเร็วมก เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ใช้อุณหภูมิสูงกว่าการลดความชื้นโดยการอบ ในขณะที่เคี้ยวจะต้องคนหนังหมูเพื่อให้หนังหมูได้รับความร้อนโดยทั่วกันและความชื้นออกไปอย่างสม่ำเสมอ

อุณหภูมิที่ใช้ในการเคี้ยวมี 2 ระดับด้วยกัน โดยเริ่มต้นที่อุณหภูมิ 110°C เป็นเวลา 30 นาที เพื่อลดความชื้นเนื่องจากถ้าความชื้นของหนังหมูมากเกินไปจะทำให้แคปหมูที่ได้มีโพรงอากาศใหญ่ ผันงา และเนื้อหยาบ ถ้าความชื้นต่ำเกินไปจะทำให้แคปหมูที่ได้มีสีคล้ำหรือไหม้เกรียมได้เป็นบางส่วน โดยเฉพาะบริเวณที่แห้งเกินไป ต่อมาจะเพิ่มอุณหภูมิในการเคี้ยวเป็น 130°C เป็นเวลา 15 นาที เพื่อให้ผิวหน้าของหนังหมูแข็งตัว (Case hardening) เนื่องจากการถ่ายเทความร้อนไปยังบริเวณผิวหน้าของหนังหมูเป็นไปได้รวดเร็วกว่าการถ่ายเทความร้อนภายในหนัง

หมอง การทำให้ผิวหน้าของหนังหมูแห้งและแข็งอย่างเหมาะสมจะทำให้ได้แคบหมูที่มีลักษณะปรากฏและเนื้อสัมผัสดีกว่าแคบหมูที่ไม่ได้ผ่านขั้นตอนนี้ หรือผ่านขั้นตอนนี้อย่างไม่เหมาะสม

7. การทอด

เป็นการระเหยน้ำภายในหนังหมูให้เป็นไอและเกิดแรงดันทำให้หนังหมูพองตัวได้จนแรงดันภายในหนังหมูเท่ากับแรงดันภายในบรรยากาศจึงสิ้นสุด นอกจากนี้แล้วระยะเวลาที่ทอดให้แคบหมูพองตัวต้องเหมาะสม ไขมันในหนังหมูจะขยายตัว และเกิดแรงดันทำให้หนังหมูขยายตัวขณะที่ผิวหน้าของหนังหมูมีความยืดหยุ่นพอสมควร หนังหมูจะพองตัวเรื่อย ๆ จนถึงจุดจำกัด สำหรับการยืดหยุ่น (Elastic limit) ทำให้โครงสร้างที่ผิวหน้าของหนังหมูแตกออกและโพรงอากาศภายในจะยุบตัวลง หลังจากที่มีการพองตัวสิ้นสุดแล้ว โมเลกุลภายในโครงสร้างของแคบหมูจะมีการจัดเรียงตัว (Set up) อย่างสมบูรณ์ซึ่งไม่สามารถทำให้คืนสู่สภาพเดิมได้อีก โครงสร้างที่จัดเรียงตัวแล้วจะมีเนื้อแน่น แข็งและแข็ง เนื่องจากการสูญเสียความชื้นในระหว่างการจัดเรียงตัวของโมเลกุลของโครงสร้างภายในวัตถุดิบจะเกิดแรงเค้น (Stress) และยังมีการกระจายตัวของความชื้นภายในวัตถุดิบ ด้วยแรงเค้นนี้เองที่ทำให้ชั้นอาหารยุบตัวลง โดยทั่วไปการทอดแคบหมูจะทอดในน้ำมันที่ร้อนจัดประมาณ 200 – 220 °C โดยใช้ไขมันจำนวนมากและให้สูงท่วมชั้นอาหาร (Deep fat frying) ซึ่งเหมาะต่อการทอดที่อุณหภูมิสูงและสามารถให้ความร้อนแก่หนังหมูได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากการนำความร้อนเข้าสู่หนังหมูเป็นไปได้ทุกทิศทาง ทำให้แคบหมูที่ได้มีความกรอบที่ผิวหน้ามากและมีกลิ่นรสของอาหารทอด คือเป็นกลิ่นของสารประกอบ Gamma- lactone ชนิดไม่อิ่มตัว

2.6 น้ำมันทอดแบบท่วม

หลักเกณฑ์สำคัญสำหรับเลือกชนิดของน้ำมันที่เหมาะสมสำหรับการทอด คือ จะต้องให้ได้แคบที่มี สี กลิ่น รส เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค น้ำมันที่ใช้ทอดควรมีความคงตัวสูง และราคาถูก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าน้ำมันที่ดีควรมีอุณหภูมิเป็นคว้นสูงเพราะเมื่อน้ำมันได้รับความร้อนจะสลายตัวเป็นกรดไขมันอิสระ (Free fatty acid) และกลีเซอรอล (Glycerol) โดยกลีเซอรอล สามารถสลายตัวต่อไปได้เป็นสารประกอบใหม่คือ อะโครลีน (Acrolein) ที่มีกลิ่นฉุนและระคายเคืองต่อเยื่อจมูกและตา โดยอาจพบสารนี้ในคว้นของน้ำมันและน้ำมันที่ใช้ไม่ควรมีอาหารหรือสิ่งอื่น ๆ ปะปน เพราะจะทำให้อุณหภูมิเป็นคว้นของไขมันลดต่ำลงเร็วกว่าปกติ นอกจากนี้ไขมันที่ใช้ต้องปราศจากน้ำหรือความชื้นเจือปน เพราะน้ำที่ปะปนอยู่ภายในจะเดือดและระเหยไปทำให้น้ำมันกระเด็น เนื่องจากน้ำมันจะแตกตัวหรือเกิดการออกซิเดชัน (Oxidation) ได้ในระหว่างการทอด จึงควรเปลี่ยนหรือเติมน้ำมันเข้าไปแทนน้ำมันเก่าบางส่วน เพราะน้ำมันที่

เสื่อมสภาพนั้นอาจทำให้สี กลิ่น รส ของเคบเปลี่ยนแปลงไปหรือทำให้อายุการเก็บสั้นลง (รเนศ, 2529)

น้ำมันปาล์มสำหรับทอด น้ำมันจะมีคุณสมบัติแตกต่างกันที่อุณหภูมิสูงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของความไม่อิ่มตัว น้ำมันปาล์มและปาล์มโอเลอินมีคุณสมบัติที่ดีที่อุณหภูมิสูง ดังนั้นจึงนิยมใช้ในอุตสาหกรรมมันฝรั่งทอด บะหมี่สำเร็จรูป โดนัท และอาหารขบเคี้ยวเล่นอื่น ๆ ก็นิยมใช้ ซึ่งทำให้สินค้าที่ทอดออกมาเหลืองน่ารับประทาน

ข้อดีของน้ำมันปาล์มในการใช้ทางด้านอาหาร มีดังนี้ คือ

1. เป็นของแข็งที่อุณหภูมิปกติ
2. ตกผลึกได้เร็ว
3. มีจุดหลอมเหลวที่ชัด
4. มีความเสถียรต่อการออกซิเดชันมาก
5. มีสีขาว
6. มีความหนืดต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีทดลอง

3.1 วัตถุประสงค์

หนังวัวสด

3.2 สารเคมี

- สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้น ร้อยละ 3, 5 และ 7
- สารละลายกรดซัลฟิวริกความเข้มข้น ร้อยละ 1
- น้ำกลั่น

3.3 อุปกรณ์และเครื่องมือ

- เครื่องครัว
- เทอร์โมมิเตอร์ ($0-250^{\circ}\text{C}$)
- เครื่องชั่งน้ำหนัก
- ตู้อบแห้งแบบลมร้อนเป่าผ่าน
- กะทะควบคุมอุณหภูมิ
- เวย์เน็ยคาร์ลิลเปเปอร์

3.4 วิธีการทดลอง

3.4.1 การเตรียมวัตถุดิบ

นำหนังวัวที่ลอกจากซากภายหลังการฆ่ามาล้าง ทำความสะอาดและหมักเกลือ 2 เปอร์เซ็นต์ เก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิ $5-10^{\circ}\text{C}$ ก่อนนำมาใช้เพื่อการศึกษาในขั้นตอนต่าง ๆ ดังภาพที่ 2

3.4.2 ศึกษาการกำจัดขนวัวออกจากหนังโดยใช้ต่าง

นำหนังวัวที่แช่เย็นไว้มาหั่นให้มีชิ้นขนาด 10×10 นิ้ว เพื่อทำการกำจัดขนด้วยโซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) ที่ความเข้มข้นร้อยละ 3, 5 และ 7 โดยแช่หนังไว้ในสารละลายต่างเป็นเวลา 1, 3 และ 5 นาที ที่อุณหภูมิห้อง และ 50°C ตามลำดับ ก่อนนำมาขูดขนออกด้วยใบมีดอีกครั้ง และหนังที่ได้นำมาตรวจสอบคุณภาพของการกำจัดขน ดังนี้

- ก. เปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนัง
- ข. การเปลี่ยนแปลงของหนังด้านนอก
- ค. การเปลี่ยนแปลงของหนังด้านใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำจัดขนสัตว์ที่ตีพิจารณาจากหนังที่มีเปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนังเป็นศูนย์ และมีการเปลี่ยนแปลงของหนังด้านนอกและด้านในน้อยที่สุด ก่อนที่จะนำไปต้มให้สุกและอบให้แห้ง

3.4.3 ศึกษาภาวะที่เหมาะสมในการเคี้ยวหนังวัว

การเคี้ยวเป็นขั้นตอนที่กระทำเพื่อลดความชื้นที่ผิวหน้าของหนังวัวและเพื่อกระจายความชื้นภายในหนังให้เป็นที่ไปอย่างทั่วถึง โดยนำหนังวัวที่อบแห้งแล้ว ตามขั้นตอนที่ 8 ในภาพที่ 2 มาทำการเคี้ยวในน้ำมันแบบท่วมที่อุณหภูมิ 2 ระดับ คือ

ระดับแรก 110°C เป็นเวลา 60, 90 และ 120 นาที ตามลำดับ

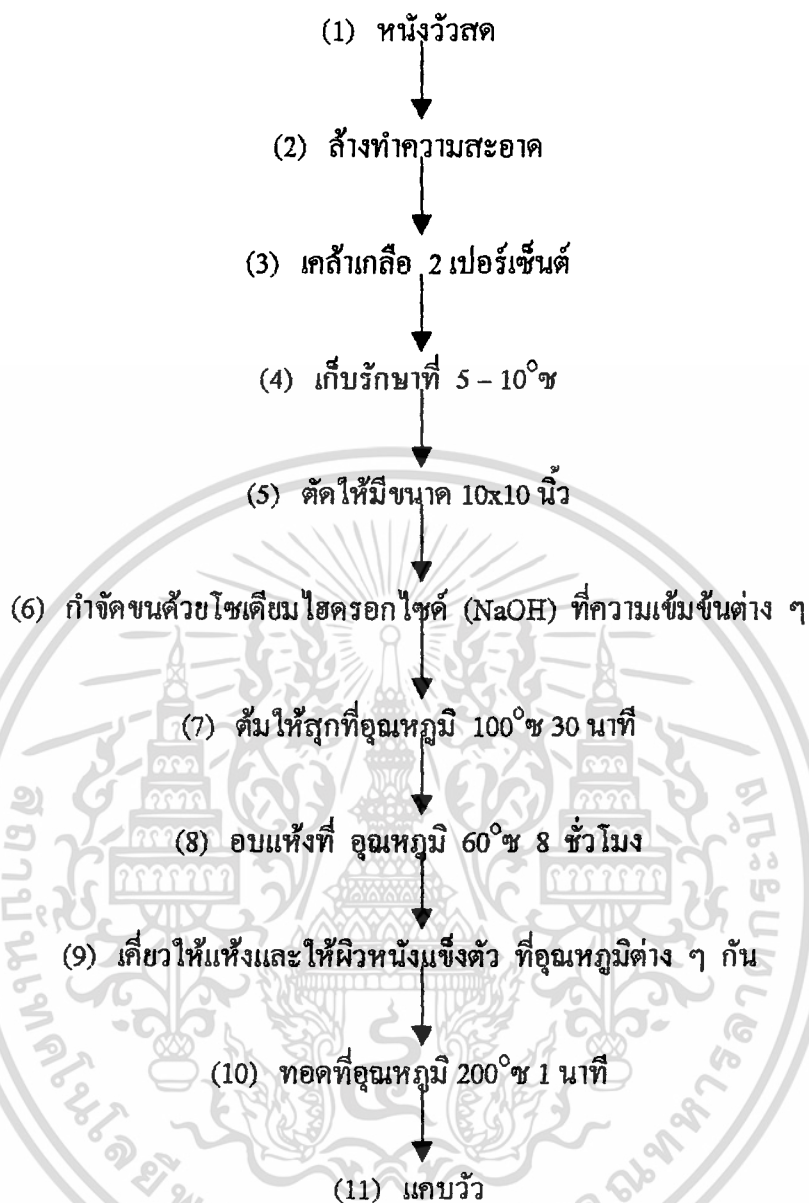
ระดับสอง 130°C เป็นเวลา 20, 25 และ 30 นาที ตามลำดับ

หนังที่เคี้ยวได้นำไปทดสอบการพองตัว โดยทอดในน้ำมันแบบท่วมที่อุณหภูมิ 200°C เป็นเวลา 1 นาที และตรวจสอบคุณภาพของแคบที่ได้ โดยวิเคราะห์คุณภาพดังนี้

ก. วิเคราะห์ค่า Bulk density (Micheal, 1990)

ข. วิเคราะห์ค่าอัตราการพองตัว (ธเนศ, 2529)

ค. คำนวณเปอร์เซ็นต์การพองตัวของแคบ

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนต่าง ๆ ในการทดลองผลิตแคนวู้

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 ผลการศึกษาการกำจัดขนวี้ออกจากหนังโดยใช้สารละลายต่าง

ผลการศึกษาการกำจัดขนวี้ออกจากหนังโดยใช้สารละลายต่างที่ความเข้มข้น อุณหภูมิ และเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน แสดงดังตารางที่ 2 ถึง 4

ตารางที่ 2 แสดงเปอร์เซ็นต์การหลงเหลืออยู่ของขนบนหนัง และการเปลี่ยนแปลงของหนังทั้ง ด้านนอกและด้านใน หลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้น ร้อยละ 3 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน

อุณหภูมิ (°ซ)	เวลาที่ใช้ (นาที)	เปอร์เซ็นต์การหลงเหลืออยู่ของขนบนหนัง	การเปลี่ยนแปลงของหนังทั้งด้านนอก-ด้านใน
ห้อง (34°ซ)	1	100	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (เหมือนหนังสด)
	3	100	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (เหมือนหนังสด)
	5	100	สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง (เหมือนหนังสด) แต่สีด้านในซีดลงเล็กน้อย
50	1	100	ขนขนาดเล็กน้อย สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนังด้านในเป็นสีเหลืองอ่อน หนังอ่อนนุ่ม
	3	100	ขนเปื่อยขาด (ประมาณ 1/2 ของความยาวเส้นขน) สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนัง ด้านในเป็นสีเหลืองเข้มกว่าที่ 1 นาที หนังเริ่มแข็งตัว
	5	0	ขนขาดหมด (เสมอหนังชั้นนอก) สีด้านนอกเป็นสีน้ำตาลเข้ม ด้านในสีน้ำตาลอ่อน หนังแข็งมากกว่าที่ 3 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงเปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนัง และการเปลี่ยนแปลงของหนังทั้งด้านนอกและด้านใน หลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้นร้อยละ 5 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน

อุณหภูมิ (°ซ)	เวลาที่ใช้ (นาที)	เปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนัง	การเปลี่ยนแปลงของหนังทั้งด้านนอก-ด้านใน
ห้อง (34°ซ)	1	100	ขนหลุดไม่ออก สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น หนังอ่อนตัว
	3	98	ขนขาดน้อยมาก สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น หนังอ่อนตัว
	5	95	ขนขาดเล็กน้อย (มากกว่า 3 นาที) สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น หนังอ่อนตัว
50	1	98	ขนขาดเล็กน้อย สีด้านนอกและด้านในไม่เปลี่ยนแปลง
	3	93	ขนขาดเล็กน้อย สีด้านนอกเป็นสีน้ำตาลเข้ม สีของหนังด้านในเป็นสีน้ำตาลหนังเริ่มแข็งตัว
	5	90	ขนเปื่อยขาด สีด้านนอกเป็นสีน้ำตาลเข้ม สีของหนังด้านในเป็นสีน้ำตาล หนังแข็งตัวมากกว่าที่ 3 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 แสดงเปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนัง และการเปลี่ยนแปลงของหนังทั้งด้านนอกด้านใน หลังการแช่ในสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้นร้อยละ 7 ที่อุณหภูมิและเวลาในการแช่ต่าง ๆ กัน

อุณหภูมิ (°ซ)	เวลาที่ใช้ (นาท)	เปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนัง	การเปลี่ยนแปลงของหนังทั้งด้านนอก-ด้านใน
ห้อง (34°ซ)	1	98	ขนขนาดเล็กน้อย สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง
	3	96.3	สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น
	5	0	ขนขนาดมากกว่าที่ 1 นาท สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น
50	1	97.5	ขนขนาดหมด สีด้านนอกเป็นสีน้ำตาลอ่อน
	3	84	สีของหนังด้านในเป็นสีขาวขุ่น หนังอ่อนตัว
	5	0	สีของหนังด้านนอกเป็นสีน้ำตาลอ่อน
50	1	97.5	ขนขนาดเล็กน้อย สีด้านนอกไม่เปลี่ยนแปลง
	3	84	สีของหนังด้านในเป็นสีน้ำตาลอ่อน
	5	0	ขนเปื่อยขาด สีของหนังด้านนอกและด้านในเป็นสีน้ำตาล หนังเริ่มแข็งตัวและใส
50	1	97.5	ขนขนาดหมด สีของหนังด้านนอกและด้านในเป็นสีน้ำตาลอ่อน
	3	84	หนังเริ่มแข็งตัวและใส
	5	0	ขนขนาดหมด สีของหนังด้านนอกและด้านในเป็นสีน้ำตาลเข้ม หนังสุกและแข็งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 2 ถึง 4 พบว่าการกำจัดขนวัวโดยการแช่หนังในสารละลายต่าง เมื่อเปอร์เซ็นต์ของสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์เพิ่มมากขึ้น จะทำให้ขนหลุดออกได้ง่ายขึ้น สำหรับผลของอุณหภูมิในการแช่หนังด้วยสารละลายต่างพบว่า การแช่หนังในสารละลายต่างที่อุณหภูมิห้อง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสีน้อยกว่าเมื่อใช้ อุณหภูมิ 50°ซ โดยเมื่อเปอร์เซ็นต์ต่างมากขึ้นจะทำให้สามารถกำจัดขนออกไปได้หมด แต่มีผลต่อสีของหนังโดยพบว่าหากใช้เวลานานขึ้นสีจะเข้มขึ้น ซึ่งสภาวะของการใช้ต่างที่สามารถกำจัดขนบนหนังได้หมดมี 4 สภาวะคือ

- ก. ที่สภาวะการใช้ต่างที่ความเข้มข้นร้อยละ 3 ที่อุณหภูมิ 50°ซ เป็นเวลา 5 นาที
- ข. ที่สภาวะการใช้ต่างที่ความเข้มข้นร้อยละ 5 ที่อุณหภูมิ 50°ซ เป็นเวลา 5 นาที
- ค. ที่สภาวะการใช้ต่างที่ความเข้มข้นร้อยละ 7 ที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 5 นาที
- ง. ที่สภาวะการใช้ต่างที่ความเข้มข้นร้อยละ 7 ที่อุณหภูมิ 50°ซ เป็นเวลา 5 นาที

การพิจารณาสภาวะที่เหมาะสมในการศึกษาต่อไปได้เลือกใช้สภาวะ ก เนื่องจากใช้สารละลายต่างที่มีความเข้มข้นน้อยที่สุด คือใช้สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 3 เปอร์เซ็นต์ ที่อุณหภูมิ 50°ซ เป็นเวลา 5 นาที สำหรับสภาวะที่เลือกใช้อุณหภูมิ 50°ซ นั้น ถึงแม้จะเป็นสภาวะที่ทำให้หนังมีสีเข้มขึ้นและแข็งตัวขึ้นเล็กน้อย แต่ก็ไม่มีผลต่อวัตถุดิบในขั้นตอนอื่น เพราะจะต้องนำไปผ่านกระบวนการให้ความร้อนอีกในขั้นตอนของการต้มและเคี้ยว เพื่อปรับปรุงสภาพของวัตถุดิบให้เหมาะสมต่อการทอดในขั้นตอนสุดท้ายของการผลิต

4.2 ผลการศึกษาภาวะที่เหมาะสมในการเคียวแห้งวัว

4.2.1 ผลการศึกษาการเคียวแห้งวัวโดยการใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคียวต่าง ๆ กันแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงอัตราการฟองตัวและค่า Bulk density ของแควที่ได้จากการเตรียมแห้งวัวโดยการเคียวที่อุณหภูมิตองระดับคือ 110°ซ และ 130°ซ ที่เวลาต่าง ๆ กัน

อุณหภูมิ 110°ซ ที่เวลา (นาที)	อุณหภูมิ 130°ซ ที่เวลา (นาที)	อัตรา การฟองตัว	Bulk density
60	20	0.917	0.783
	25	0.954	0.760
	30	1.449	0.550
90	20	1.420	0.598
	25	1.272	0.609
	30	1.050	0.681
120	20	2.064	0.443
	25	1.273	0.569
	30	1.174	0.596

จากการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการเคียวแห้งวัวก่อนนำไปทอดให้ฟองตัว ดังตารางที่ 5 พบว่าเมื่อทำการเคียวแห้งวัวในขั้นแรกที่อุณหภูมิ 110°ซ โดยใช้ระยะเวลาสั้นขึ้นจะทำให้แห้งที่ได้มีอัตราการฟองตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่เมื่อใช้อุณหภูมิสูง 130°ซ ในขั้นที่ 2 พบว่าถ้าใช้เวลาในการเคียวสั้นขึ้น จะทำให้แห้งมีอัตราการฟองตัวเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่เวลาที่ใช้ในการเคียวที่อุณหภูมิ 130°ซ จะมีช่วงเหมาะสมที่สุดช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะถ้าเคียวนานกว่าหรือน้อยกว่าช่วงระยะเวลานี้จะมีผลทำให้แห้งที่ได้มีอัตราการฟองตัวลดลง ทั้งนี้เพราะถ้าหากใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคียวแต่ละระดับน้อยเกินไป จะมีผลทำให้คอลลาเจนในหนังยังไม่เกิดการคลายตัวเท่าที่ควร จึงทำให้แห้งที่ได้มีอัตราการฟองตัวน้อย และถ้าใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคียวนานเกินไปจะทำให้แห้งที่ได้มีสีคล้ำและไหม้เกรียมซึ่งมีผลทำให้การฟองตัวลดน้อยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นจากการทดลองสภาวะที่เหมาะสมที่สุดในการเคียวหนึ่ง คือ ใช้อุณหภูมิในการเคียวระดับแรกที่ 110°C เป็นเวลา 120 นาที และอุณหภูมิ 130°C เป็นเวลา 20 นาที จึงจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีอัตราการพองตัวมากถึง 2.064 เท่าของวัตถุดิบ ในขณะที่สภาวะอื่น ๆ จะมีอัตราการพองตัวน้อยกว่า และค่า Bulk density ที่ได้ก็จะน้อยที่สุดคือ 0.443 ซึ่งสภาวะอื่น ๆ จะให้ค่า Bulk density มากกว่า คือ อยู่ในช่วง 0.550-0.783

4.2.2 ผลการศึกษาการเคียวหนึ่งวัฏโดยการใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคียวที่มีผลต่อ

เปอร์เซ็นต์การพองตัวแสดงดังตารางที่ 6

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าที่สภาวะการเคียว ที่พิจารณาคือ ที่ระดับแรก 110°C เวลา 120 นาทีและที่ระดับสอง 130°C เป็นเวลา 20 นาที จะได้แคบที่มีเปอร์เซ็นต์การพองตัวมากกว่าสภาวะอื่น ๆ คือ มีการพองตัวในระดับ พองตัวมากถึง 20 เปอร์เซ็นต์ พองปานกลาง 4 เปอร์เซ็นต์ และพองน้อย 76 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่สภาวะอื่นจะมีผลทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเปอร์เซ็นต์การพองตัวน้อยกว่าในระดับต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามที่แสดงผลดังตารางที่ 6 แต่เมื่อหาอัตราการพองตัวโดยรวมแล้วจากตารางที่ 5 พบว่าที่ระดับการเคียวในสภาวะดังกล่าวจะทำให้ได้แคบที่มีอัตราการพองตัวดีที่สุดเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 6 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์การพองตัวของแคปโดยใช้อุณหภูมิและเวลาในการเคี้ยวต่างๆ กัน

อุณหภูมิ 110 °ซ ที่เวลา (นาที)	อุณหภูมิ 130 °ซ ที่เวลา (นาที)	พองมาก (เปอร์เซ็นต์)	พองปานกลาง (เปอร์เซ็นต์)	พองน้อย (เปอร์เซ็นต์)
60	20	-	-	100
	25	-	-	100
	30	-	3.846	96.154
90	20	-	4.348	95.652
	25	-	4.167	95.833
	30	8.33	4.167	87.50
120	20	20.00	4.00	76.00
	25	12.00	-	88.00
	30	4.167	-	95.833

หมายเหตุ : ขนาดโดยเฉลี่ยของหนังวัวเคี้ยวจำนวน 30 ชิ้น มีความกว้าง x ยาว x หนา คือ 0.852 x 2.367 x 0.303 เซนติเมตร ตามลำดับ

เกณฑ์ในการกำหนดระดับการพองตัวของแคป

ลักษณะการพองตัว ของแคป	กว้าง (ซม.)	ยาว (ซม.)	หนา (ซม.)
1. พองมาก	>1.3	>4.0	>0.7
2. พองปานกลาง	0.8-1.3	2.6-4.0	0.4-0.7
3. พองน้อย	<0.8	<2.6	<0.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและวิจารณ์

การศึกษาปัจจัยเพื่อเตรียมหนังวัวสำหรับใช้ในการผลิตแคบ พบว่า

การศึกษาการกำจัดขนวัวออกจากหนังสามารถทำได้โดยใช้สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ที่ระดับความเข้มข้นร้อยละ 3 แช่วหนังวัวไว้เป็นเวลา 5 นาที ที่อุณหภูมิ 50°C จะทำให้ได้หนังวัวที่มีเปอร์เซ็นต์การเหลืออยู่ของขนบนหนังเป็นศูนย์ ซึ่งเป็นระดับความเข้มข้นต่ำสุดของสารละลายต่างที่สามารถนำมาใช้เพื่อการกำจัดขน

ส่วนการศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการเคี้ยวหนังวัว พบว่า การเคี้ยวหนังวัวในขั้นแรกที่อุณหภูมิ 110°C เป็นเวลา 120 นาที และในขั้นที่สองที่อุณหภูมิ 130°C เป็นเวลา 20 นาที เป็นสภาวะที่เหมาะสมที่สุดเพราะจะทำให้แคบที่ได้มีอัตราการพองตัวมากที่สุดคือ 2.064 เท่าของวัตถุดิบ และค่า Bulk density น้อยที่สุดคือ 0.443

สำหรับการพองตัวของแคบในสภาวะดังกล่าวข้างต้น จะได้แคบที่มีลักษณะการพองตัวแตกต่างกันใน 3 ระดับ คือ ส่วนที่พองตัวมาก 20 เปอร์เซ็นต์ พองตัวปานกลาง 4 เปอร์เซ็นต์ และพองตัวน้อย 76 เปอร์เซ็นต์

ดังนั้น สภาวะที่เหมาะสมในการเตรียมหนังวัวเพื่อใช้ในการผลิตแคบ คือ การใช้สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ในการกำจัดขนบนหนังที่ความเข้มข้นร้อยละ 3 เป็นเวลา 5 นาที ที่อุณหภูมิ 50°C สำหรับการใช้อุณหภูมิและเวลาที่เหมาะสมในการเคี้ยว คือ ที่อุณหภูมิ 110°C เป็นเวลา 120 นาที และอุณหภูมิ 130°C เป็นเวลา 20 นาที

ข้อเสนอแนะ

1. หน้าที่ใช้ในการผลิตควรเป็นหนังสือ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราการพองตัวสูง เพราะถ้าเก็บหนังสือเป็นเวลานานหรือใช้ในรูปแบบของหนังสือจะทำให้หนังสือมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน
2. ควรพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการผลิตบางประการ เช่น วิธีการให้ความร้อนแบบอื่น สำหรับทำให้ผลิตภัณฑ์พองตัว เช่น การอบด้วยลมร้อนแทนการทอดในน้ำมันเพราะน้ำมันจะเสื่อมสภาพได้ง่ายเมื่อได้รับความร้อนสูง และอาจทำให้เคบเสื่อมสภาพได้เร็วขึ้น
3. ควรศึกษาถึงการกรองหรือฟอกสีน้ำมันที่ใช้แล้ว เพื่อที่จะนำน้ำมันกลับมาใช้ต่อไป ทำให้ประหยัดยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- _____ 2528. โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตผลิตภัณฑ์จากสุกร.
คณะอนุกรรมการประสานงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัตว์ สำนักคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ เล่ม 4. 58 หน้า
- ชเนศ แก้วกำเนิด. 2529. การปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตและอายุการเก็บของแคบหมู.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 115หน้า
เพริศพิชญ์ คณาธารณา; ประกอบ นันตถาภิรา และวรรณมา อินนาจิตร. มปป. ประโยชน์ของน้ำ
มันปาล์ม. ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 214 หน้า
- เขวาลักษณ์ สุรพันธ์พิษฐ์. 2536. เทคโนโลยีเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์. โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.
กรุงเทพฯ 135 หน้า
- AOAC. 1984. Association of Official Analytical Chemists, 14 th ed. Virginia, Association of
Official Chemists, Inc. 1141 pp.
- Micheal J. Lewis. 1990. Physical Properties of Foods and Food Processing System. Market
Cross House, Cooper Street, Chichester, West Sussex, England, 465 pp.
- Ockerman, H.W. and C.L. Hansen. 1988. Animal By-Product Processing. Chichester
(England) : Worwood. 366 pp.
- Ward, A.G. and A. Court. 1977. The Science and Technology of Gelatin. Academic
Press, London. 720 pp.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

วิธีวิเคราะห์ค่าอัตราการฟองตัว (ชเนศ, 2529)

การวิเคราะห์ค่าอัตราการฟองตัวของแคบ มีขั้นตอน คือ

1. ชั่งน้ำหนักประมาณ 20 กรัมใส่ลงในกระบอกตวงขนาด 1000 มิลลิลิตร โดยใส่สลับกับการใส่เม็ล็ดงา 3-4 ชั้น และเคาะด้านข้างของกระบอกตวงด้วยค้อนยาง จนกระทั่งเม็ล็ดงาเข้าไปแทรกระหว่างชั้นหนึ่งอย่างทั่วถึงและแน่นสม่ำเสมอ ให้ได้ปริมาตรรวม 1000 มิลลิลิตร

2. แยกเอาหนึ่งออกจากเม็ล็ดงา แล้วนำเฉพาะส่วนของเม็ล็ดงาใส่ในกระบอกตวงอันเดิมและเคาะให้แน่น เพื่อดูปริมาตรที่ลดลงซึ่งถือว่าเป็นปริมาตรของหนึ่ง

3. คำนวณอัตราส่วนปริมาตรต่อมวลของหนึ่ง โดยกำหนดให้ $V_1 =$ ปริมาตรของหนึ่ง $m_1 =$ มวลของหนึ่ง อัตราส่วนของปริมาตรต่อมวลของหนึ่ง $= V_1/m_1$

4. หาอัตราส่วนปริมาตรต่อมวลของแคบหลังการทอดให้ฟองตัว โดยปฏิบัติตามขั้นตอน 1-3 เช่นเดียวกันกับแคบที่ทอดให้ฟองตัวแล้ว จะได้ค่า $V_2 =$ ปริมาตรของแคบ และ $m_2 =$ มวลของแคบ และคำนวณค่าอัตราส่วนของปริมาตรต่อมวลของแคบ $= V_2/m_2$

5. คำนวณหาอัตราส่วนการฟองตัวของแคบ โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{อัตราการฟองตัวของแคบ} &= \frac{\text{อัตราส่วนปริมาตรต่อมวลของแคบ}}{\text{อัตราส่วนปริมาตรต่อมวลของหนึ่ง}} \\ &= (V_2/m_2) / (V_1/m_1) \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข.

วิธีวิเคราะห์ค่า Bulk density (Michael,1990)

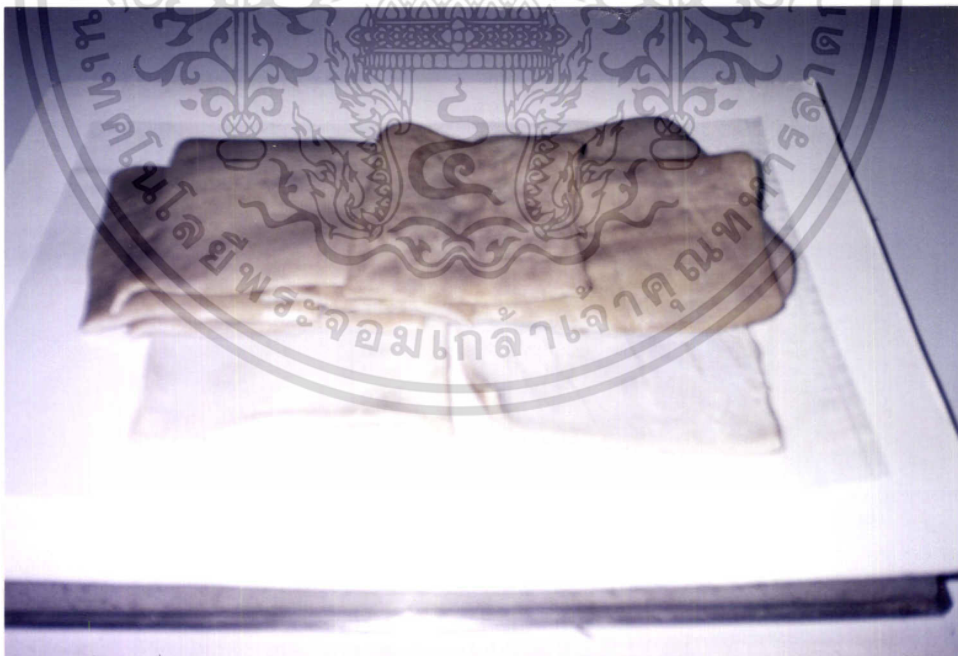
การวิเคราะห์ค่า Bulk density ของแคววัว มีขั้นตอน คือ

1. การหาปริมาตรที่แน่นอนของภาชนะบรรจุ (กระป๋อง) โดยนำเมล็ดงาที่อบแห้ง และร่อนแยกสิ่งเจือปนออกจนสะอาดดี มาบรรจุใส่ให้เต็ม แล้วใช้ค้อนยางเคาะด้านข้างกระป๋องพอประมาณเพื่อให้เมล็ดงาแน่นอย่างสม่ำเสมอจนเต็มกระป๋อง จากนั้นนำเมล็ดงามาวัดปริมาตรที่แน่นอนโดยใช้กระบอกตวงขนาด 250 มิลลิลิตร (V_1)
2. ชั่งแควน้ำหนักประมาณ 20 กรัม (W_1) ใส่ในภาชนะบรรจุโดยใส่แควสลับชั้นกับงาประมาณ 3-4 ชั้น และเคาะด้านข้างของกระป๋องจนเมล็ดงาเข้าไปแทรกระหว่างชั้นแควอย่างทั่วถึงและแน่นสม่ำเสมอจนเต็มกระป๋อง
3. แยกเอาแควออกจากเมล็ดงา แล้วนำเมล็ดงาที่แยกได้ไปหาปริมาตร (V_2)
4. ค่า Bulk density = $W_1/(V_1-V_2)$

ภาคผนวก ก.

รูปภาพภาคผนวกที่ 1: รูปภาพแสดงหนังวัวก่อนการกำจัดขน

รูปภาพภาคผนวกที่ 2 : รูปภาพแสดงหนังวัวหลังการกำจัดขนด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์
เข้มข้นร้อยละ 3 แช่หนังเป็นเวลา 5 นาที ที่อุณหภูมิ 50°ซ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพภาคผนวกที่ 3 : รูปภาพแสดงหนังวัวอบแห้ง

รูปภาพภาคผนวกที่ 4 : รูปภาพแสดงลักษณะการฟองตัวของแคบทั้ง 3 ระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวศรีภรณ์ พฤกษชาติ เกิดเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2519 ที่จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ในปี พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา ในปี พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี พ.ศ. 2542

นางสาวอุมาริน สละทาน เกิดเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2519 ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบุรี ในปี พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา ในปี พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี พ.ศ. 2542

นางสาวลัดดาวัลย์ ขรรจบงนวกิจ เกิดเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2519 ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนพินายวิทยา ในปี พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา ในปี พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปี พ.ศ. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้